

Spis treści

Wstęp	11
Rozdział 1	
Procesy o czary na pograniczu śląsko-morawskim w okresie wczesnonowożytnym (zarys problematyki)	31
Rozdział 2	
Magia pośmiertna na Śląsku i Morawach w XVI–XVIII wieku – charakterystyka zjawiska	51
2.1. Specyfika omawianego obszaru	68
2.2. Kwestie klimatyczne	72
2.3. Terminologia	74
2.3.1. Terminy występujące w materiale źródłowym	77
2.3.1.1. <i>Geist, Gespenst</i>	77
2.3.1.2. Poltergeist	78
2.3.1.3. Alb	80
2.3.1.4. Wampir	82
2.3.1.5. Inne terminy związane z magią pośmiertną	85
2.4. Procesy i egzekucje w sprawach <i>magia posthuma</i> na Śląsku i Morawach w XVI wieku	86
2.4.1. Śląsk	86
2.4.2. Morawy	106
2.5. Procesy i egzekucje w sprawach <i>magia posthuma</i> na Śląsku i Morawach w XVII wieku	107
2.5.1. Śląsk	107
2.5.2. Morawy	123
2.6. Procesy i egzekucje w sprawach <i>magia posthuma</i> na Śląsku i Morawach w XVIII wieku	147
2.6.1. Śląsk	147
2.6.2. Morawy	170

2.7. Społeczeństwo, władze kościelne i świeckie wobec magii pośmiertnej	206
2.7.1. Mieszkańcy miast i wsi	206
2.7.2. Władze kościelne i niżsi rangą duchowni	209
2.7.3. Elity świeckie i lokalna szlachta	212
2.8. Pochówek „żywego trupa”	215
2.9. Środki zapobiegawcze	226
Rozdział 3	
W świecie „szkodliwych zmarłych”	241
3.1. Samobójcy i położnice jako potencjalne „wampiry”	241
3.1.1. Samobójcy	241
3.1.2. Położnice	247
3.2. Płeć i przekrój społeczny oskarżanych o magię pośmiertną	250
3.3. Dzieci – ofiary wierzeń w wampiry	255
3.4. Wygląd „ożywionego” trupa	263
3.5. Złowrogie działania zmarłych wobec żywych	267
3.6. Mogiły złych zmarłych i ich poszukiwania	284
3.7. Ssaki, ptaki i owady – zmarli powracający w zwierzęcej postaci	290
Rozdział 4	
Nieboszczyk przed sądem	299
4.1. Aspekty prawne w oskarżeniach o przestępstwo czarostwa i przebieg procesu osoby zmarłej podejrzanej o magię pośmiertną	299
4.2. Tropiciele martwych czarownic	330
4.3. Straż przy mogile lub zwłokach podejrzanego zmarłego	343
4.4. Pośmiertna egzekucja	347
4.4.1. Spalenie	352
4.4.2. Pochówek na granicy	357
4.4.3. Dekapitacja i przebicie kołkiem	359
4.4.4. Inne czynności kończące egzekucję	360
4.5. Miejsca egzekucji martwych czarownic i czarowników	362
4.5.1. Obszar graniczny	365
4.5.2. Szubienica – miejsce kaźni przestępców	371
4.5.3. Błonia rakarskie	374
4.5.4. Place związane bezpośrednio z magią i czarami	375
4.5.5. Inne obszary uznawane za niehonorowe	378
4.5. Masowe ekshumacje	379
4.6. Koszty sądowe i eliminacji zagrożenia ze strony nieboszczyków	385
4.7. Wykonawcy wyroków na żywych oraz martwych czarownicach i czarownikach	397

Rozdział 5	
„Der schmätzende Todte” – „pożeracze” własnego ciała i garderoby . . .	407
Rozdział 6	
Svobodné Heřmanice – ostatni wielki proces i egzekucja zmarłych . . .	421
Rozdział 7	
Zjawisko magii pośmiertnej od strony medycznej	441
7.1. Brak stężenia pośmiertnego i rozkładu ciała	452
7.2. Zmiany na ciele	455
Zakończenie	
Czy zmarli wciąż powracają?	461
Aneks	467
Przypadki <i>magia posthuma</i> na Śląsku w XVI–XVIII wieku (wykaz chronologiczny)	469
Przypadki <i>magia posthuma</i> na Morawach w XVII–XVIII wieku (wykaz chronologiczny)	487
Mapa miejscowości z odnotowanymi przypadkami <i>magia posthuma</i> na Śląsku w XVI–XVIII wieku	506
Mapa miejscowości z odnotowanymi przypadkami <i>magia posthuma</i> na pograniczu śląsko-morawskim w XVII–XVIII wieku	507
Wykaz skrótów	508
Bibliografia	509
Spis ilustracji	545
Spis tabel i map	549
Indeks miejscowości	549
Summary	557
Zusammenfassung	561
Resumé	567